

III.

Módszertani kiadványok

Az ágazati és a vállalati műszaki tájékoztató és propaganda irodák működésének és szervezetének irányelvei. Bp. 1962, /KGM MTPI/ 51 p. 1 t.

/KGM Műszaki Tájékoztató és Propaganda Intézet. Módszertani tájékoztató. 1.sz./

Bibliogr. 48-51.p.

Műszaki Tájékoztató és propaganda munka tervezése a kohó- és gép-
iparban. Bp. 1962, /KGM MTPI/. 52 p.

/KGM Műszaki Tájékoztató és Propaganda Intézet. Módszertani Tájékoztató. 2.sz./

A KGM Műszaki és Propaganda Intézet tájékoztatási propaganda és szak-
könyvtári feladatai. Bp. 1962, /KGM MTPI/ 41 p.

/KGM Műszaki Tájékoztató és Propaganda Intézet. Módszertani Tájékoztató. 3.sz./

Bibliogr. 37-41.p.

/Kohó- és Gépipari Minisztérium Műszaki Könyvtára./

Jegyzet a nem függetlenített műszaki könyvtárosok könyvtártechnikai
minimum-vizsgálathoz. Összeáll. Dr.Győre Pál. Bp. 1962, házi soksz.90 p.

/KGM Műszaki Információs és Fordító Vállalat Szakkönyvtára. Kohó- és
Gépipari Könyvtári Hálózati Alközpont./

A műszaki-tudományos filmek egyre növekvő jelentőségének felismerését jelzik a műszaki filmstúdiók ilyen irányú gyártási tervszámainak emelkedése, valamint a külföldi filmek tanulmányozása alapján bekövetkező vásárlások.

A Kohó- és Gépipari Minisztérium Műszaki Tájékoztatási és Propaganda Intézetének Filmosztálya, ill. jogelődje 10 év alatt több mint 100 balesetelhárítási, tudományos, oktató és műszaki ismeretterjesztő rövidfilmet gyártott, amelyek üzemekben és egyre nagyobb mértékben a TV-ben kerülnek vetítésre, de néhány darab külföldre is eljutott. 1963-ban 7 filmet készítettek.

Az Iskolai Filmintézet 1963-ban az általános és középiskolai oktatás részére 22 db oktató filmet készített, többek között a következő témákból: a kőolaj kitermelése és feldolgozása, műanyagok szerkezete és tulajdonságai, feldolgozásuk és felhasználásuk. Az automatizá-

lás vezérelveiről ezévbén 3 filmet készítettek, s 1964. évben még 2 újabb film készül e témakörből.

A Budapesti Filmstudio rövidfilm termésében sok a műszaki vonatkozású film. Így pl. "A kibernetika titkai" című színes film, "Zöld utat a DCM-nek" és a "Gyorsabban a cél felé" c. film, amely ismerteti a légszavar szerepét, a dugattyus benzínmotor alkalmazását, a többmotoros gépeket és a fejlődés újabb állomásain keresztül a jövő irányát mutató rakéta meghajtású repülőgépeket. A TIT-el együttműködve, annak javaslatára készült a "Mérés és műszer", valamint az "Egyszerű gépek" c. film. A Munkaügyi Minisztérium megbízásából az IKARUSZ gyárban forgatták az "Önözés és forrasztás" c. filmet, a mátranováki bányában készült a "Bányászok között" c. film.

A SZKG üzemi stábja a KKU/a. típusú közzörtűgépről, a széria-gyártásra kerülő sorozat első példányáról forgatott filmet. Ezt az oktató filmet az exportra kerülő példányok mellé, mint "vizuális gépkönyvet" szánják.

A Póvárosi Mozgóképforgalmazási V. műsorában szereplő külföldi filmek közül néhány érdekesebb: "Elektronikus olvasztár", /Szovjetunió/, "Pény és árnyék" /Szovjetunió/ az ipar területén használt fotocellás automatákról, valamint a "Fa" c. bolgár film a fa különböző feldolgozási és felhasználási módjairól.

A kiadók, nyomdák és a könyvkereskedelem irányításának megjavítása céljából a SZU Legfelsőbb Tanácsa Elnöksége a sajtó ügyeivel foglalkozó állami bizottságot alakított ki. Ennek kapcsán már átszerveztek néhány meglévő kiadót és újakat is létesítettek.

A politikai irodalom kiadója /Politizdat/ a marxizmus-leninizmus klasszikusai válogatott és összegyűjtött műveinek, valamint a SZUKP és a nemzetközi kommunista munkásmozgalom kimagasló vezetői műveinek kiadását gondozza; kiadja a SZUKP és a SZU történetével kapcsolatos dokumentumokat és anyagokat, a korszerű pártépítés és a pártszervezet munkája kérdéseivel foglalkozó könyveket és brosurákat; megjelenteti a kommunizmus építését ismertető politikai tömegirodalmat, valamint a marxizmus-leninizmus tankönyveit, szemléltető eszközöket.

A szociális-gazdasági irodalom kiadója /"Müszl"/ a Szocexgiz, a SZUKP Központi Bizottsága felsőpártiskolái és társadalomtudományi akadémia kiadója, valamint a földrajzi kiadó alapján létesült. A "Müszl" kiadó gondozásába tartozik majd a társadalomtudományok történetével foglalkozó könyvek, a legnevesebb szociológusok, közgazdászok és filozófusok tanulmányainak és monográfiáinak, valamint a gazdasági és fizikai földrajz irodalmának, a pártiskolák módszertani és oktatási anyagának kiadása.

A tervezési és konkrét közgazdaságra vonatkozó irodalmat az "Ekonomika" kiadó veszi majd át, amely az Ekonomizdat, a Gosztorgizdat és a Centroszozuz kiadója alapján létesült. Ez a kiadó a fent említetteken kívül foglalkozik a népgazdaság, az állami és szövetkeze-

ti kereskedelem irányításának szervezési kérdéseit érintő irodalom kiadásával is.

A Mágiz és Oborongiz alapján létesült a "Másinosztroenije" kiadó, amelyet megbíztak a gépipar és műszeripar műszaki-tudományos és üzemi irodalmának kiadásával.

Létesült egy "Nedra" elnevezésű kiadó is a műszaki-tudományos irodalom gondozására, a bányászat, geológia és geodézia, a hasznos ásványok lelőhelyeinek feltárása és a bányaberendezések üzemeltetése terén. Az új kiadó a korábbi Goszortechizdat, Goszgeoltechizdat, Geodezizdat és a Gosztoptechizdat szerkesztőségei alapján jött létre.

A "Transport" kiadó a Transzseldorizdat, Avtotransizdat és a "Morszkotransport" valamint "Recsnotransport" kiadók alapján lett megszervezve és kiadja majd a vasuti, gépjárművi, légi, tengeri és folyami közlekedés kérdéseivel foglalkozó irodalmat.

"Kolosz" a neve az új, a Szelhozizdat és Zagotizdat alapján szervezett kiadónak, amely a mezőgazdaság, mezőgazdasági termékek begyűjtése kérdésével foglalkozó irodalmat, valamint a mezőgazdaság felsőoktatási könyveit, mezőgazdasági plakátokat és szemléltető eszközöket adja ki.

A felsőiskolák, szakmai középiskolák, műszaki szakoktatási iskolák és tanintézetek tankönyveit, eszközeit és az oktató-módszertani irodalmat a "Vüzsaja Skola" kiadó veszi gondozásba, amely a korábbi "Vüzsaja Skola", Roszvuzizdat, Proftechizdat és a Fizmatgiz egyes szerkesztőségeiből alakult.

Az idegen nyelvű irodalmi kiadó és a külföldi irodalmi kiadó alapján két kiadó létesült, a külföldi irodalom orosz nyelvű és az orosz irodalom idegen nyelvű kiadására. A "Progreszsz" kiadó feladatot kapott a marxizmus-leninizmus klasszikusainak, pártdokumentumoknak, a kommunista mozgalom és a szovjet kormány vezetőinek beszédei, a marxizmus-leninizmus tankönyveinek és a szépirodalomnak idegen nyelveken való megjelentetésére. Ez a kiadó foglalkozik majd a külföldi szerzőktől származó legértékesebb társadalomtudományi és új szépirodalmi könyveknek oroszra fordíttatásával és kiadásával. A "Mir" kiadó kiadja idegen nyelveken a műszaki- és általános műveltséget biztosító tankönyveket és oktatási eszközöket, a műszaki-tudományos irodalmat, valamint lefordíttatja orosz nyelvre külföldi szerzők legkiválóbb műszaki-tudományos műveit.

A "Szovetszkaja Enciklopedia" kiadó a volt "Szovetszkaja Enciklopedia" a külföldi és nemzeti szótárak kiadója és a Fizmatgiz műszaki-tudományos szótárak szerkesztőségére épült. A "Szovetszkaja Enciklopedia" kiadó mindennemű általános és ágazati lexikonok, lexikális szótárak, külföldi, nemzeti, valamint műszaki-tudományos szótárak kiadását valósítja meg.

Határozatot hoztak a "Kniga" kiadó létesítésére. Ezt a kiadót kívánják megbízni a bibliográfiai irodalom, az évkönyvek és bibliográfiai gyűjtemények kiadásával; a nyomdaiüzemi, könyvkereskedelmi és kiadói irodalom, valamint ajánló bibliográfiák könyvesboltok, könyvtárak és olvasók számára való kiadásával. A "Kniga" kiadó alapja a volt "Iszkuszsztvo" kiadó nyomdaiirodalmi szerkesztősége, az Össz-szö-

szövetségi Könyvkamara kiadója a SZU Állami Lenin-Könyvtár és az Össz-szövetségi Idegennyelvű Könyvtár szerkesztő-kiadó osztályai.

Az építészeti irodalom kiadója /Sztrojizdat/ a Gosztrojizdat és az OSZSZSZK városgazdálkodási minisztérium kiadója alapján létesült, a "Legkaja Indusztriya" kiadó pedig a Gizlegprom és a Roszmesztpromizdat alapján.

A SZU Tudományos Akadémia kiadója, a keleti irodalom kiadója és a Fizmatgiz fizikai és matematikai tudományos irodalmi szerkesztőségei összevonása alapján létesült a "Nauka" kiadó. Ez a SZU Tudományos Akadémia intézeteiben és osztályaiban készülő irodalmat adja majd közre.

A "Szovetszkij Hudozsnyik" kiadó az "Izogiz" és a Szovetszkij Hudozsnyik", valamint "Goszudarsztvennij Ermitazs" kiadók alapján lett szervezve; a "Muzika" kiadó pedig a Muzgiz és a "Szovetszkij Kompozitor" alapján. Az "Iszkusztvo" kiadó és a Művészeti Akadémia kiadója adták az alapot az új "Iszkusztvo" kiadóhoz, amely irodalom kiadásával foglalkozik az összes művészetek terén.

Létesültek még az alábbi kiadók: "Juridicseszkaia Literatura", "Mezsdunarodnue Otnosenia", "Sztatisztika", "Finanszű", "Vnestorgizdat", "Medicina", "Metallurgia", "Energia", "Szovetszkoe Radio", "Atomizdat", "Himia", "Szudosztroenie", "Lesznaja" Promüslennoszt", "Szvjaz", "Szovetszkij Piszatel", "Hudozsasztvennaja Literatura", "Piscsevaia Promüslennoszt", "Fizkultura is Szport".

Összesen 44 központi kiadó létesült, közte 8 kiadó társadalmi szervek, minisztériumok és tárcák felügyelete alatt: "Molodaja Gvardia", "Profizdat", "Znaniya", "Vozenizdat", a DOSZAAF Központi Bizottságának kiadója, "Novosztii" /az APN kiadója/, Gidrometeoizdat és a Szabvány kiadó.

A Szegedi Kenderfonógyár központjában a műszaki fejlesztési osztályon belül megalakult a műszaki dokumentációs, információs és fordító szolgálat. Feladata a kül- és belföldi új eredmények, kutatások és módszerek népszerűsítése, kivonatos ismertetése, továbbá a vállalatokhoz beérkezett új gépi és más irányú beszerzések tudatosítása, külföldi prospektusok, árajánlatok és szakcikkek fordítása s azoknak eljuttatása az illetékesekhez.

A dokumentációs feladatokat december eleje óta végzik rendszeresen, az információs szolgálat pedig január 1-től működik.

Az ukrajnai Lvovban olyan könyvgyár létesült, amely nyolc nyelven, 18 millió példányszámban fog tankönyveket, műszaki és szépirodalmi könyveket kiadni a szocialista tábor országainak. A gyár terveit leningrádi mérnökök készítették. A cseh, lengyel, bolgár, román és magyar nyelvű kiadásokon kívül a könyvek egy részét angol, német és francia nyelven fogják nyomtatni. A könyvgyárat szovjet nyomdagépekkel szerelik fel.

□
□ □

2000 új kifejezéssel bővített latin szótárt mutattak be a Vatikánban. A modern fogalmak között olyanok szerepelnek, mint: automatizálás, kolhoz, vasut, lift, rádió stb.

□
□ □

A lengyel Vizsgazdálkodási Műszaki és Gazdasági Információs Intézet szakmai központja néhány új dokumentumfilmet készített vízi objektumok építéséről.

□
□ □

Angliában Osztályozó Társaság alakult; feladata az osztályozással kapcsolatos elgondolásokat ismertető értekezletek szervezése; tájékoztató kiadása, amely összefoglalná az osztályozással és az ahhoz kapcsolódó kérdésekkel foglalkozó közleményeket, beleértve a filozófiát és matematikát is; tagjait tájékoztatja az osztályozással kapcsolatos kérdésekről.

□
□ □

A Verlag Oldenbourg /München/ "Beitrage zur Sprachkunde und Informationsverarbeitung" címmel sorozatot indított a gépi fordítás fejlesztésére, dokumentációra és a szótárismeretre vonatkozó legújabb információk terjesztésére. A tanulmányok nyelvi problémákkal és a tájékoztatás folyamataival foglalkoznak.

□
□ □

Dokumentációs Központok alakultak Chilében, Bolíviában, Thai földön a tudományos kutatások kiterjesztése és a tudományos és műszaki tájékoztatás nemzetközi cseréjének előmozdítása érdekében.

□
□ □

A Negyedik Brazil Könyvtártudományi és Dokumentációs Konferenciát 1963. július 7-14-ig tartották Portalezaben. A kongresszuson megvitatott témák között többek között az alábbiak szerepeltek: Technikai eljárások - cserekapcsolatok - tudományos tájékoztatás /egyetemi- és szakkönyvtárak, dokumentációs központok/ és tudományos-műszaki tájékoztatási központok szerepe, nemzeti bibliográfiák szerkesztése, gépesítés a bibliográfiában, szabványosítás és terminológia.

A bukaresti, 1956-ban létesült Petroleum- és Vegyipari Dokumentációs Központ /C.D.I.P.C./, - a FID tagja - szakkönyvtárában 30 000 könyv és 800 folyóirat van. A könyvtár szabadalmakból, mikrofilmekből, külföldi folyóiratcikkek fordításaiból álló gazdag gyűjtemény felett is rendelkezik. Jelentős prospektus gyűjteménye is. 1962 óta kiadja a "Documentarea in petrol si chimie" c. bulletint. Ugyanebben az évben 100 - többnyire bibliográfiai jellegű - kiadvány megjelentetésére került sor.

A dokumentáció munkáját lényegesen megkönnyítené, ha a folyóiratok egyöntetűségére törekednének a kiadók, - állapítja meg dr.WITZEL "Fachzeitschrift und Literaturdokumentation" c. munkájában. Rámutat arra, hogy a dokumentátorok munkáját lényegesen előmozdítaná, ha a folyóiratok terjedelmét A/4 vagy A/5 méretűre korlátoznák, egységesítenék a szedéstükör, a hasábszélesség méreteit és jól olvasható tipográfiát alkalmaznának.

A berlini városi könyvtár utmutatót adott ki, amelyben ismerteti a főváros könyvtárhálózatát. Az utmutatóból kiderül, hogy az NDK fővárosában jelenleg négyszáz tudományos szakkönyvtár működik.

Az Egyesült Államok és a Japán Tudományos és Kooperációs Bizottság amerikai és japán szakembereinek javaslatára tudományos kivonatolással és indexeléssel kapcsolatos szemináriumot tartottak Tokyóban 1963 júniusában. A konferencián az alábbi témák szerepeltek: A kivonatolás és indexelés jelenlegi helyzete - Tudományos kiadványok beszerzése és használata - Technikai problémák - Szabványosítás - Kivonatok és indexek készítése és készítési folyamata - Specialisták képzése és cseréje - Szolgáltatások kölcsönös felhasználása - Kiadások /Pénzügy/.

A Rowman and Littlefield Inc. vállalat az Egyesült Államok Szabadalmi Hivatalával együttműködve kiadja az Állami Szabadalmi Katalógust /The National Catalog of Patents/. A katalógus az 1. kémia és kapcsolódó tudományok; 2. elektromosság, közlés, sugárenergia és kapcsolódó tudományok; 3. műszaki és gépi elemek tudománya; 4. szállítás, anyagkezelés, motor- és szivattyú, fegyverek; 5. precíziós műszerek, testápolás, hő- és hűtés, statika, egyebek; 6. tervezés, osztályozás szakokat foglalja magában. A szabadalmakat szak szerint csoportosították, és a kötetek szám szerinti és tárgyi indexet is tartalmaznak. Az 1790-1960-ig terjedő időszak szabadalmainak kumulatív indexe előkészületben van. Az első három tárgykör katalógusai 1964 év végére, a további hároméi 1966 végére készülnek el. További tájékoztatást a kiadó ad: National Catalog of Patents, 84 Fifth Avenue, New York 11. USA.

□
□ □

A délkaliforniai egyetem könyvtárosképző tanszéke tananyagába felvette a "tájékoztatás visszakeresése" témát, amely magában foglalja a tájékoztatás elméletét, a közlés és használat jellegzetességeit és módszerét, nyelvi problémákat, dokumentációs technikát és a gépi információk rendszerek áttekintését - kihangsúlyozva az új rendszereket. Tájékoztatást ad: School, Los Angeles 7, California, USA.

□
□ □

Az Amerikai Dokumentációs Intézet 26. évi közgyűlését Chicagóban tartották 1963. október 6-11-ig, "automatizálás és tudományos közlés" címmel. A programon operatív és kísérleti gépi eljárások szerepeltek, valamint a tájékoztatási anyag gyűjtésével, alkalmazásával és visszakeresésével kapcsolatos problémákat vitatták meg.

□
□ □

Maxwell Scientific International Inc. Documentation and Procurement Centre, New York /122 East 55th Street, New York 22/ kiadásában megjelent a "Library Science, Bibliographies and Reference Works" c. nem-időszaki kiadványok jegyzéke, a DPC/Library and Inf. Science Catalogue No 1. /1963. április/ és No 2. /1963. május/ számaiban. Könyvtárosok és dokumentációs irodák kívánságra ingyen megkaphatják a fenti kiadványokat.

□
□ □

Moszkvában 1962-ben megjelent a külföldi tudományos folyóiratok újabb szerzeményeinek jegyzéke, amely 183 könyvtárban található, 1960-ban beszerzett külföldi tudományos folyóirat címét foglalja magában.

□
□ □

A Német Tudományos Akadémia /Berlin/ Dokumentációs Intézete 1963. szeptember 1-től "A szocialista népgazdaság tervezése és vezetése" címen új dokumentációs szolgáltatást ad ki. Ennek keretében tudományos intézmények munkatársai értékelik ki a fenti tárgykörben megjelent legfontosabb bel- és külföldi közgazdasági könyvek, folyóiratok és újságok anyagát. A súlyponti kérdések - a többi között - a következők: a politika, közgazdaság és a technika viszonya - a szocialista népgazdaság fejlődése és struktúrája - a tervezési munka szervezése - a népgazdasági tervek fajtái stb. - A kartotéklapok a szokásos bibliográfiai adatokon kívül a kiválasztott cikkek rövid tartalmi elemzését is magukban foglalják.

Megjelent a Műszaki-Gazdasági Tájékoztató ezévi 1. számában "A műszaki fejlesztés és műszaki információ kölcsönhatásai" című téma-kör, amely az elmúlt félévben a külföldi műszaki szakirodalomban megjelent 26 különféle közlemény alapján tömör, áttekinthető formában mutatja be az e területen észlelhető fejlődést. A publikált tömörítvények a következő fejezetekben foglalkoznak e témával:

1. A műszaki tájékoztatás ösztönző jellege és hatásfoka,
2. Információ és vezetés,
3. A tájékozott és a tájékoztató mérnök,
4. Az információ terjesztése.

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség /AIEA/ bulletinja beszámol a szervezet könyvtáráról és dokumentációjáról. A könyvtár közel 50 000 jelentést tart nyilván, ebből 30 000-ról van mikrofilm másolat. Havonta kétszer kiadják a referátumok jegyzékét. A szervezet folyóiratai bibliográfiákat is publikálnak. 170 filmjük is van, melyeket kölcsönöznek. A szervezet segíti tagjait dokumentációs központok létesítésében.

A Brazil Bibliográfiai és Dokumentációs Intézet /Instituto Brasileiro de Bibliografia e Documentação - IBBD/ folyóirata: Boletim de Conselho Nacional de Pesquisas - bibliográfiai tájékoztatást ad az intézet tagjai által publikált cikkekről.

